

Uit de Collectie Six

Buffet

Tekst Joseph Estié | Fotografie Walter Lensink

Jan Six (1618-1700), van het beroemde Rembrandtportret, liet zijn nazaten niet alleen een omvangrijke kunstcollectie na, maar ook een groot verzamelinstinct. Talloze schilderijen en objecten van generaties Six werden geschonken aan musea. Maar de misschien wel fraaiste stukken worden tot op de dag van vandaag bewaard in het familiehuis aan de Amstel, nu bewoond door Jan Six X (de Tiende). Een serie over deze unieke collectie.

In de magistrale eetzaal aan de voorzijde van het familiehuis, met uitzicht op de Amstel, staan bijzondere meubelen waarvan er een wordt uitgelicht als 'welkom'. We zien een commode met deuren met lakpanelen, die zo is geconstrueerd dat het bovenblad kan worden opgeklapt. Daarin bevindt zich een vaasvormige tinnen fontein met een ovale spoelbak rondom uitklapbare scharnierende plankjes, die plaats bieden aan kostbaar glaswerk en zilver. Ook kan het meubel worden vergroot door aan de zijkanten de bladen uit te klappen, zodat de functie als dienmeubel nog meer wordt onderstreept.

Aan het buffet werd zelfs een ritueel verbonden

Het buffet in deze hoedanigheid komt uitsluitend in Nederland voor. Eveneens typisch Nederlands zijn de schitterend gegraveerde (welkomst)glazen uit de Collectie Six die op het buffet gepresenteerd werden. Onder deze glazen bevinden zich exemplaren met toepasselijke opschriften en voorstellingen die veelal betrekking hebben op de familie

en specifieke beroepen waarmee de familie tot welstand is gekomen. De spoelbak en fontein werden alleen gebruikt om de glazen om te spoelen of te koelen en niet om kostbaar vaatwerk te wassen. Daarvoor had men toch wel een legertje bedienden.

Het meubel dateert tussen 1785-1795. De relatief vroege buffetten, die zelden voor 1780 zijn gemaakt, zijn vaak niet versierd met lakpanelen, maar marqueterie (inlegwerk). Tegen het einde van de 18de eeuw wordt de toepassing van lichte, geelachtige fineren van tropische houtsoorten door het veel zwaarder ogende mahoniehout verdrongen. Er is echter wel een nuance op deze stelling aan te brengen. De heden ten dage zo geliefde groep meubelen, in Louis Seize-stijl, blijkt vooral in en rond Den Haag te zijn ontstaan, onder anderen door de in deze stad gevestigde Matthijs Horrix. Deze meubelmaker bracht rond 1790 een heel vertrek in deze stijl op Huis ten Bosch aan en leverde een bijzondere klok in dezelfde stijl. Mede hierdoor wordt Horrix gezien als mogelijk 'auteur' van deze zeer grote groep typisch Hollandse meubelen. In Amsterdam had men een voorliefde voor het meer stoer ogende Louis Seize-meubel in mahoniehout, vaak versierd met prachtig snijwerk en goede, op de architectuur geïnspireerde vormtaal.

Het meubel dat vermoed is als buffet blijft ook gedurende de 19de eeuw in zwang en gaat dan functioneren in de etiquette van die dagen; aan het buffet werd zelfs een ritueel verbonden. Zo liet Paulina Maria Le Fèvre de Montigny née Bisdom van Vliet, die het enorme burgemeestershuis in Haastrecht bewoonde, middels het al dan niet geopende buffet zien hoe men zich aan het einde van een diner diende te gedragen. Was het buffet gesloten dan werd er alleen nog koffie geschonken en werd men geacht daarna afscheid te nemen. Was het buffet geopend, en waren er glazen en flessen op uitgesteld, dan hield dat in dat de gasten na de koffie op nog wat extra's konden rekenen in de vorm van een geestrijk drankje. ☺

*Buffet (Nederland,
circa 1785-1795).
90 x 116 x 58 cm.*

INVENTARIS-
NUMMERS
CS 00180